

M U N I

Terén už volá! Příprava, prostředí, role a kompetence, realizace 1

ZURn6337 Fokusní skupiny

O čem to dnes bude?

- Rekrutace účastníků/ic
- Místo
- Role a kompetence
 - Mederátor/ka
 - Zapisovatel/ka
- Skupinová dynamika a práce s ní (moderování)
- Zapisování a podpora

Jak zajistit účastníky/ce?

Rekrutace

Obecně

- Jde o techniky a způsoby **získávání a motivace participantů/ek** k účasti ve výzkumu.
- **Ovlivňuje složení souboru, a tedy i výsledky**
 - Doporučuje se spíše **homogenní složení z hlediska backgroundu**, nikoliv palety zkušenosti nebo názorů (tam heterogenita)
 - Neheterogenizovat na základě **více znaků** (vybrat jeden ústřední, např. muži různého věku, nebo muži a ženy podobného věku)
 - Vždy nutné rozvažovat s ohledem na výzkumné téma a možná rizika homogenity/heterogenity
 - Vyhnete se potížím s rekrutací a roztržitostí diskuse
 - Častější jsou **anonymní skupiny**
 - Může posilovat, ale i snižovat pocit bezpečí, záleží na tématu
 - Skupiny známých lidí** můžou jak pomáhat, tak být problematické
 - Riziko: bandwagon efekt, velmi nízká anonymita
 - Možné nastavit maximum blízkosti: např. nejbližší rozšířená rodina
 - Šetří čas (rozehřívání)
 - Větší jistota účasti

Rekrutace (typicky)

Kvalitativní výzkum

- Úsudkový/účelový výběr
 - Kritéria „nositelství“ daného jevu
 - Mezní, zvláštní, okrajová zkušenost/status může být vítán
 - Víme co chceme zkoumat, hledáme populaci
- Flexibilní
 - Lze upravovat podle vývoje výzkumu
- Množství dat závislé na jevu
 - Ideálně do teoretické saturace

Kvantitativní výzkum

- Náhodný výběr
 - Kritérium statistické reprezentativity
 - Outlieři nejsou příliš vítáni
 - Máme populaci a sledujeme rozložení jevu v ní
- Rigidní
 - Jakmile jsou data sebrána, nelze s nimi v zásadě nic dělat
- Množství dat závislé na počtu proměnných a statistickém využití

Rekrutační strategie

Rekrutační/výzkumná agentura

- Běžné u profesionálních výzkumů
- Ideálně pro **jevy dobře dostupné** v běžné populaci
- Některé agentury samostatnou rekrutací **nenabízí**
- Cena se odvíjí podle **náročnosti rekrutace** a složitosti segmentace vzorku
- Mohou poskytnout i **doplňkové služby** (místo, občerstvení, zapisovatel/ka,... výzkumná zpráva)
- Může být **praktické, ale má i limity**
 - o nic se nemusíte starat
 - někdy si nečadit s absentéry
 - obtížný přístup k vzorku (profesionální účastníci/ce)
 - nízká motivace (malá odměna, nezajímavé téma)

Gatekeeper

- Vhodné pro výzkum „**přirozených jednotek**“ (neformálního) charakteru
- Vhodné pro **těžko dostupné jevy a populace**
 - sociálně izolovaní
 - sociálně vyloučená oblast
 - specifické vyznění (minoritní sexuální preference)
 - kritická komunita
- „**Uzlový bod**“ skupiny
 - Vysoký sociální kapitál
 - Vysoký symbolický kapitál (důvěryhodnost)
 - Vysoký kulturní kapitál (znalost skupiny, pravidel apod.)
- **Příklad:**
 - sociální pracovník
 - člen gangu
- **Pozor na přílišnou závislost**
 - Hrozba rozpadu rekrutace

Rekrutace

Formální organizace

- Vhodné pro **populace silně spojené** s danou organizací/užíváním jejich služeb
 - Klienti zdravotnického zařízení
 - Studující
 - Vězni
 - Členové fary
 - Zaměstnanci/kyně firem
 - Členové sportovních klubů
- Organizace může **pomocť s rekrutací**:
 - Rozesílá informace a žádost o participaci
 - Poskytne prostor pro kontaktování/prezentaci
 - Poskytne kontaktní a jiné údaje
- Může ale i „škodit“:
 - Trvání výběru
 - Trvání role rekrutace (HR firmy apod.)

Neformální síť

- Vhodné pro situace, kdy **formální a zprostředkovaná rekrutace není žádoucí nebo možná**
 - Jakékoliv populace
 - Osobní známost (a následně sněhová koule)
 - OSS skupiny
 - Návštěva míst setkávání/pobytu (kina, knihovny, parky, nákupní střediska, kroužky, sportovní utkání)
- Může být velmi neúčinné

Rekrutace

Reklama

- Vhodné pro **velké studie** (velký počet participantů/ek, mnoho míst) nebo velmi těžko dosažitelná populace (velmi specifické vlastnosti)
- Různé typy
 - Reklama v jakémkoliv médiu
 - Reklama ve veřejném prostoru
 - Kontextová reklama
- Při plošném **použití velmi nákladné a komplikované**
- Vyžaduje **silné motivační nástroje**

Křížová rekrutace

- Vhodné pro **mixed method výzkum**
 - Jedna výzkumná populace slouží pro rekrutací do jiné (typicky dotazníkové šetření -> FG-> rozhovory)
 - **Usnadňuje dostupnost a účelovost** výběru
- Pozor na **přezkoumanost** a „**obvyklé podezřelé**“
 - „Profesionální“ účastníci/e

Kde a čím realizovat?

Místo

Obecně

- Soukromé
 - Průhledné příčky, zvuková izolace, venkovní FG
- Tiché
 - Soukromí, soukromí, rozumění, kvalita
 - Zázrak
- Snadné
 - Snadné, vané, známé
 - Dispozice, opožďování, neúčast, nutn
- Neutrální
 - Pociťování
 - Změna, možnost kamer, umístění ve fi
- Vybavení
 - Židle/polštářky, možnost sedět v kruhu, flipchart, další pomůcky
 - Občerstvení
 - Bezpečné (bez hrozby ušpinění), dostupné (do středu nebo na více míst), nic velkého (ovoce, sušenky, drobné pečivo)
 - Voda, čaj, káva

Uspořádání

- Kruhové/půlkruhové:
 - Podnět k diskusi
 - Pohled na moderátora navzájem
 - Bez okraje žádného člena
 - Bez okraje a okraji
 - Adresace moderace (natáčení, pohled)
- Podélné
 - Brzdí diskusi
 - Pohled na moderátora (sériový rozhovor)
 - Začlenit mezi účastníky
 - Špatný přehled o ostatních účastnících (pohled, jmenovky)
 - Dominantní člen (moderátor, očekávání prezentace)
 - Lidé na okraji (odstrčenost, nízké zapojení)
 - Obtížná moderace

Technika

- Diktafon – stačí jeden?
- Baterky, kabely, nabíječky...
- Alternativy
- Budete potřebovat wifi? Zařídit dopředu!

Tištěné materiály

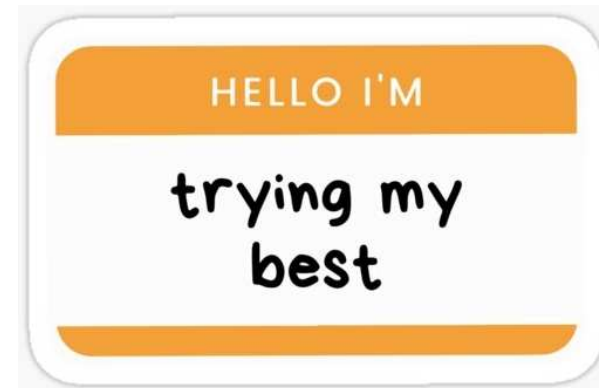
- Podnětové materiály/ prezenční listina, ...
- u PM pozor na počet a velikost
 - > všichni na ně musí dobře vidět (i moderátor)
 - > očíslovat!

Snažit se, aby do diktafonu zaznělo, o kterém materiálu zrovna komunikační partneři mluví

Jmenovky

- Eliminace hej-ty-tam-ství
- Stickers + fixy
- Pozor na přezdívky

(výhody i nevýhody)

Odpovědnosti a role

Klíčové role FG

Moderátor/ka

- Zajišťuje průběh FG
 - Přivítání
 - Instruktaž
 - Zajištění formalit
 - „Řídí“ diskusi
 - Uzavření, rozloučení
- Udržuje integritu FG
 - Rapport
 - Zjišťuje „obsah“ a hlídá focus
 - Hlídá dynamiku
 - Atmosféra
 - Mírní příliš průbojné
 - Povzbuzuje tiché

Zapisovatel/ka

- Samostatný „datový zdroj“, záchrana v případě nemožnosti nebo selhání záznamu
- Zajišťuje zápis
 - Te
 - Č
 - O
 - Na
 - Ne
 - „S
 - Rušivé vlivy
- Zápis bez interpretace
- Zajišťuje záznam
 - Zajišťuje zařízení a jeho kondici
 - Zapíná a vypíná záznam
- Pomáhá s aktivitami (rozdává papíry, materiály, pokud to nedělá moderátor)
- Sedí stranou

Klíčové role FG

– Výzkumný tým může být i vícečlenný

- Několik moderátorů/ek
- Několik zapisovatelů/ek
- Při velmi složitých FG
- Více viz:

Stewart, D., Shamdasani, P., & Rook, D. (2007). Conducting the Focus Group. In *Focus Groups*. SAGE Publications, Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781412991841>

Prince, M., & Davies, M. (2001). Moderator teams: An extension to focus group methodology. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 4(4), 207–216. <https://doi.org/10.1108/EUM0000000005902>

Úloha moderátora

Shrnutí role moderátora/ky

Provide Information

- Introduce the note-taker
- Describe the purpose of the study
- Outline how the group will be conducted (i.e., “guidelines”)
- State the length of the discussion (e.g., 60 or 90 minutes)
- Answer participant’s questions

Attend to Ethical Issues

- Indicate that participation is voluntary
- Confirm consent for participation
- Assure confidentiality of the discussion and data
- Ask permission to record the discussion

Enhance Group Cohesion

- Introduce all participants
- Create a comfortable, permissive environment
- Develop rapport with participants (e.g., friendly informal style)

Manage Group Dynamics

- Seek contributions from all participants
- Encourage quiet participants and manage dominant members
- Foster respect for different views

Facilitate the Discussion

- Encourage discussion between participants
- Seek a variety of views and experiences
- Use probing to seek depth and detail in responses
- Reflect positive body language to encourage discussion
- Listen to issues raised and follow leads for discussion
- Keep the discussion focused on research topics
- Determine whether responses provide sufficient information on each topic
- Invite new issues and opinions
- Vary moderation techniques to broaden or narrow the discussion
- Monitor timing and pacing of the discussion

Na místě

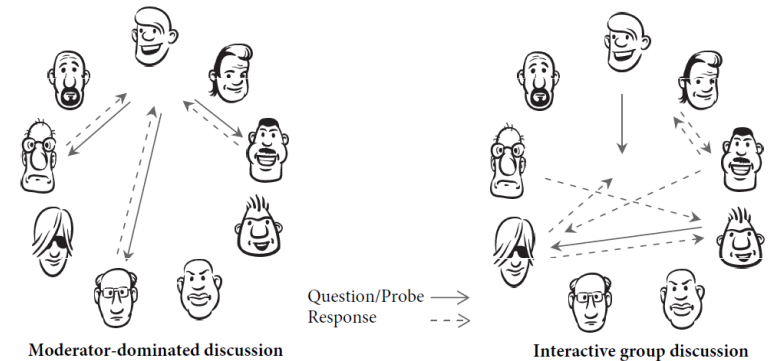
Co včí

- Úvodní slovo – kdo, co, proč, jak, do kdy
- Tykání/ vykání
- Prostor pro dotazy před začátkem FG
- Upozornění na nahrávání, nakládání s nahrávkou
- Citlivá témata (je však lepší řešit předem!)

Moderování

- Využívá dynamiku skupiny, ale neřídí jí (nejde o dotazník)
- Udržuje v **mezích** tématu a funkční atmosféry
 - Ale ne každé odklonění je na obtíž (jde o míru)
 - Konflikt není principiálně na škodu
- **Ideál**: moderátor se v zásadě jen mírně doptává na důvod a význam a ošetřuje přechody, participant/ky na sebe reagují plynule sami a vedou se k vysvětlování
- Moderace se **mění v průběhu**:
 - Na počátku zpr. „direktivnější“, následně volnější.
 - Aktivní/pasivní moderace

– Aktivní moderace

- Direk
- Konst
- Vztah
- Založ

– Pasivní moderace

- „Neví
- Konc
- Aktiv
- oceň
- podně

Sondy (probes)

- Krátká (non)verbální vodítka udržující a prohlubující diskusi
- Tématické (ve scénáři)
 - Zajišťují, aby se na nic důležitého organizačního nezapomnělo
 - Zajišťují pokrytí všeho důležitého

What made you all chose to come to this camp? (probe: parents, friends, activities, cost)
- Motivační
 - Udržují chod diskuse, motivují účastníky/ce v diskusi, vyjadřují zájem
 - Verbální: citoslovce zájmu, údivu, souhlasu, „chápu“, „zajímavé“, „Má to někdo podobně/jinak?“;
 - Nonverbální: pokyvování hlavou
 - Nepřehánět: návodnost, „přílišné divení se“
- Reflexivní
 - Ujišťuje korektní pochopení
 - Parafráze (+ ujištění): „Říkali jste, že...“; „Je to tedy tak, že...?“; „Rozumím tomu správně, že...?“

Sondy (probes)

– Expanzivní

- Pobízí k **dovysvětlení, rozvedení, osmyslnění**
- *„Zajímavé, můžete nám o tom povědět více?“, „Říkali jste, že důležitá je objektivita, můžeme se u tohoto malinko zastavit? Pro různé lidi může toto slovo znamenat různé věci, můžete mi prosím říct, co znamená pro vás?“, „Jde vidět, že zde panují rozdílné pohledy, což je v pořádku, co je důvodem, že vidíte X jinak?“*

– Tichá

- Účel jako u motivační a expanzivní, jiná technika
- Pro moderátora/ku náročná, ale účinná
- **Mlčení**: vyvolává pocit očekávání, které „je nutno“ zaplnit
- Pozor na techniku:
 - doplnit o účastný pohled na participující, např. je přejet pohledem s pokýváním (x koukání na jednu osobu, koukání jinam)
 - Max cca 5 sekund, delší vytváří trapno, dusí diskusi nebo vyvolává vynucené nebo „plané odpovědi“ (opakování, bez hloubky)
 - neaplikovat mnohokrát (jde o „koření“ diskuse)

Nonverbální komunikace

Účastníků/ic

- **Důležitá** kontextuální i věcná součást diskuse
- **Kontextuální** (důležité pro atmosféru)
 - Zapojení (naklonění dopředu, pozorný pohled)
 - Nezájem/dominance (chytání lelků, „rozvalenost“, hraní si s věcmi, nepřítomný výraz)
 - Nervozita (třes, držení těla, těkání pohledem, uhýbání pohledem)
- **Věcná** (lze využít pro dotazování nebo zjišťování informací)
 - Souhlas x nesouhlas (kývání, přizvukování, výraz tváře, řeč těla)

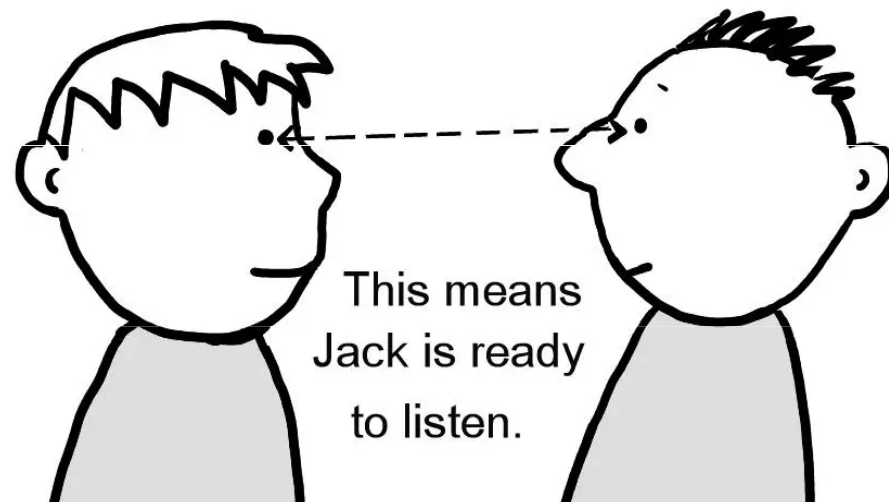
Moderátora/ky

- Ovlivňuje **dojem a atmosféru**
 - **Výraz tváře**: nemračit se, nekroutit hlavou, přímý oční kontakt
 - **Řeč těla a pozice**: nervozitu řešit předměty v ruce, nezakládat ruce, nestrkat do kapes nebo za záda
 - **Pozice**: nepoposedávat po nábytku, nenarušovat osobní zóny ani se příliš nevzdalovat

Signály

- (non)verbální komunikace mezi zapisovatelem a moderátorem FG
- Proč je to důležité a jak k nim přistupovat

He waits till Jack's eyes look at his eyes

MUNI

Skupinová dynamika

Daná mixem charakteristik účastníků a způsobem moderace

Tichý/á účastník/ce

- **Zábrany** vyjádřit se
- Vyjádření **zřídkavé, tiché, úsporné**
- Riziko **přehlédnutí**
- Riziko „**vyhasínání**“ (čím déle ticho, tím déle ticho)
- **Techniky:**
 - **Oční kontakt:** přímý, mírně delší, ne příliš dlouhý
 - **Výzva:** nejdříve obecně „*máme tady tedy několik pohledů, máte to ostatní stejně, nebo se naopak v něčem lišíte?*“;
 - středně adresně „*máme tady několik pohledů, pokud by rád kdokoliv přidal svůj další, ceníme pohledy všech...*“;
 - vysoce adresně „*Beřichu/Martino, jak to máte vy, budu moc rád, pokud se podělíte i o váš pohled, pokud nebudete proti...*“
 - Povzbuzení může přinést účastníkovi/ci **úlevu, i větší stres**
- Více tichých účastníků/ic může ukazovat na **problém v rekrutací nebo tématu** (nebo jen na tabu, které je třeba lépe uchopit)

Dominantní/hlasitý/á účastník/ce

- **Bez zábrán, snaha dominovat**, být první, mít nejsilnější hlas
- Vyjádření **ke všemu, hodně** a co nejhlasitěji, případná agrese
- **Riziko zániku kolektivního narativu** a negativní sociální moderace (utichání, zábrany se vyjádřit)
- Nutnost respektovat, ale zároveň moderovat
- **Techniky:**
 - Oční kontakt:** po domluvení přechází k dalším účastníkům a u nich zůstává, sklopení zraku k poznámkám
 - Tělo:** natočení bokem, čelo k ostatním
 - Verbální:** Mírná „*Děkuji za váš pohled, co na to ostatní?*“;
 - Střední: „*Děkuji, vidím, že k XY máte co říci a budu rád, pokud se budete zapojovat i dále, nicméně by bylo moc fajn kdybychom dali prostor i ostatním.*“
 - Výrazná: „*Marie/Petře, můžeme se prosím domluvit na tom, že budete více myslet i na ostatní a přenecháte jim také prostor?*“
- Dobré **kombinovat se zopakováním pravidel** skupinové debaty, a se souhlasem s nimi na počátku.
- **V krajním případě přerušení** a požádání o chvílku mezi čtyřma očima bokem: vyjasnění pravidel a nabídka nebo **žádost o opuštění**
- Udržet profesionální vystupování
- Více dominantních účastníků/ic může naznačovat **polaritu v tématu**. Utišit hádku důrazem na pravidla a **případně vytěžit**, nebo odklonit k jinému tématu.

Pokud zvítězí Rusové, budeme mít pokoj. Naslouchali jsme lidem, kteří chtějí, aby Putin vyhrál válku

Skupinová dynamika

„Bloumající“ účastník/ce

- Snaha být dobrým účastníkem/cí, komunikativně řešená nervozita, výřečnost
- Vyjádření dlouhé, mimo téma, bez jasného směru a závěru
- Riziko zániku kolektivního narativu (únava) a šumu (nejistota směru a obsahu diskuse)
- Techniky (podle typu „bloumání“):
 - Pro dlouhé/opakující se promluvy, promluvy mimo téma
 - Oční kontakt: po domluvení přechází k dalším účastníkům a u nich zůstává, sklopení zraku k poznámkám
 - Tělo: natočení bokem, čelo k ostatním
 - Verbální: Mírná „Děkuji za váš pohled, co na to ostatní?“;
Střední: „To bylo velmi podrobné. Děkuji, vidím, že k XY máte co říci a budu rád, pokud se budete zapojovat i dále, nicméně by bylo moc fajn kdybychom se pokusili dát prostor i ostatním/kdybychom se vrátili zpět k tématu XY.“
Výrazná: „Marie/Petře, děkuji za váš podrobný pohled. Můžeme se domluvit, na větším prostoru pro ostatní/že se budeme držet více tématu XY?“
Přerušování, skočení do řeči, poděkování a zdvořilé zopakování nutnosti dát prostor i ostatním.
 - Zmatené promluvy
 - Pokusit se jednu hlavní tezi shrnout pro ostatní, nechat validovat „Díky, rozumím tomu správně, že...?“ Případně pro vyhnutí se nové iteraci „Díky, Luboš/Zdena si tedy myslí, že..., co a to ostatní?“
- Udržet profesionální vystupování

Skupinová dynamika

„Skupinové myšlení“

- Přimykání se k jednomu pohledu
- Podezřele **intenzivní a rychlý konsenzus**
- Podle některých **přirozená součást** sociální dynamiky, podle jiných **nutné řešit**:
 - Využít odlehčenou verzi nějaké aktivizace: často napište si předem/vyznačte/ ohodnoťte sami pro sebe a následně přečtěte
 - Jedna otázka poležená různě vícekrát

Citlivost, tabu, skupinové mlčení

- Citlivost/tabu
 - **Odosobňující techniky**
 - „Hypotetické“ situace (osobní)
 - „Coby kdyby“ (obecné)
 - „Setkali jste se někdy?“
 - **Osobní disclaimer**
 - Musí být dostatečně vtahující, ale ne příliš diskreditující
- Skupinové mlčení
 - **Aktivizace**
 - **Reformulace otázky**
 - Snížení abstraktnosti
 - Příklad

Asistence a zajištění

Zapisovatel/ka: V dostatečné vzdálenosti, aby vše slyšel/a viděl/a, ale ani „nezacláněl“ (může znervózňovat)

Nahrávání

- Přesný a kontinuální záznam
- **Audio:** méně náročné na přepis, náročnější na poznámky, běžnější
- **Video:** velmi náročné na přepis, méně náročné na poznámky, méně běžné (vyjma marketingu, psychologie a behaviorálních věd), více stresující
- Nutné **správné umístění:** natočení, záběr všech
- **Kvalitní technika:** dnes i telefony (zvážit dojem a riziko notifikací apod.), kruhové/směrové diktafony

Asistence a zajištění

Zápis/poznámky

- Nutně reduktivní
- Nutné součásti
 - **Hlavička:** datum, čas, místo, téma, výzkumný projekt, účastníci/ce, moderace a asistence

Name(s) of interviewer(s): Hanka + Eva

Number of participants: 5

Age of participants: 12

Gender of participants: Male 2, Female 3

School (type of school, rural, city, private, public etc.): Outer London secondary school

Grade: XX

– Obsah:

Parafráze:

„X mluví o...“; „X a Y se shodli, že...“
četnější

Citace:

„Tak nejdůležitější je ta objektivita, to, aby nikomu ten moderátor nestránil.“
Důležité promluvy

Klíčové role FG	
Moderátorka	Zapísovatelka
<ul style="list-style-type: none">– Zajišťuje průběh FG<ul style="list-style-type: none">– Přivítání– Instrukce– Zajištění formality– „Řadí“ diskusi– Uzávěření, možkoučení– Udržuje integritu FG<ul style="list-style-type: none">– Raport– Zjišťuje „obsah“ a hrdá focus– Hrdá dynamiku– Atrodina<ul style="list-style-type: none">– Mění příd. přívěse– Provdzaje tón	<ul style="list-style-type: none">– Samostatný datový zdroj, zúčtána v případě nemožnosti nebo selhání záznamu– Zapišuje zápis<ul style="list-style-type: none">– Formální struktura– Časové sledování promluvy– Obsah a zprávy v diskuzi– Aktivita účastníků– Nevyřešené konverzáce– „Jed“ (prezentace)– Další otázky– Zápis bez interpretace– Zapišuje záznam<ul style="list-style-type: none">– Zapišuje začátek a jeho konci– Zapišuje a vyjádří obsah– Pomáhá s aktivací (rozdáva papíry, materiály, pokládá to nejdůležitější moderátor)– Sedí stranou

Neverbální komunikace

- Je fajn, pokud zapisovatel píše i o atmosféře, která v průběhu FG panuje
(kdo se s kým baví, kdo je znuděný, ...)
- Někdy může významně napomoci při tvorbě celkového obrazu

Asistence a zajištění

Zápis/poznámky

– Strukturované/podrobné

- Např. **vpisování přímo do scénáře** pod jednotlivé otázky (vhodnější pro psaní na PC, ale možné i v papírové verzi)
- **Striktněji** vymezený prostor (často tři sloupce = otázka, zápis, poznámka)
- Větší **důraz na obsah** (více citací), podrobné vymezení přechodů a okolností (slovní popisy)

– Méně strukturované/podrobné

- **Volné navazování** na čísla otázek
- **Méně striktní** práce s prostorem (např. jen číslo otázky a zápis)
- **Úspornější záznam** (méně přímých citací), používání značek (pro typy reakcí a sílu) a grafických znázornění (návazností aktérů formou čísel, šipek apod.)

Příklad archu zapisovatele/ky

Strukturovanější

Question:	Response:	Key Theme:

Focus Group Note Taking Template

Notes:

Question # ²	Notes ³	Note Taker/Facilitator Comments ⁴
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Additional comments:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjOoDILr9AhXJg_0HHYLoBj0QFnoECC0QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.pacwrc.pitt.edu%2FCOI%2FFocus%2520Group%2520Note%2520Taking%2520Template.docx&usq=AOvVaw1ofMwK_d38rvdThKRCW2s4

Office of School Climate and Prevention Services. (n.d.). *Focus Group Toolkit*. Oklahoma Education.

32 <https://sde.ok.gov/sites/default/files/documents/files/PDF%20Focus%20Group%20Toolkit.pdf>

Příklad archu zapisovatele/ky

Méně strukturovaný

Questions and Outline for Notes (in Word) Document Their Responses

Objective A: Higher Education Beliefs:

1. Please tell us your first name and share one reason for staying in college.
Take a moment to think of your answer and I will ask the question again. [pause, repeat, when you do gently ask a specific person to reply, then listen - then "Thank you – anyone else want to jump in?" Warm them up, let them get to know each other's voices, it will go faster after this.]
2. Thank you – how about reasons for leaving college? [Why might you or someone you know leave?]
3. What are your college plans through 2021 [this time next year]?

[How many are planning to stay in school? Postpone? – Tell me more.]
4. How are you making your decisions about what you will do?
5. Where are you learning about your options after Valencia college? [For example are there specific people or resources?]
6. If you plan to continue in school after Valencia College, where do you plan to attend and why?

Valencia College. (2020). *Facilitator and Note Taker Guide*.

Please specify which focus group you are recording (please check one):

- Parental Involvement in Education
 Access to Services
 Community Involvement

Date of Focus Group: _____

Location of Focus Group: _____

Name of Note Taker: _____

[This template will guide the note taker in capturing the key areas that the researchers seek to understand- OMNI to complete the yellow areas below]

KEY AREA/Question 1

KEY AREA/Question 2

OMNI. (n.d.). *Toolkit for Conducting Focus Groups*.

MUNI

Hlídání času

- Zvukové či jiné?
- Výhody a nevýhody

Po skončení

- Debriefing
- Co se bude dít dál + kontakty
- Doplnující materiály k tématu

O čem to dnes bylo

- O typech získávání účastníků/ic (rekrutace)
- O odpovědnostech moderátora/ky a zapisovatele/ky
- O tom, jak moderovat a opečovávat skupinovou dynamiku
- O tom, jak zapisovat